

Vaikutusten ennakoarviointi (EVA) / yritysvaikutusten arviointi

Hankinnan kohde: sivistyspalveluiden ateriapalvelut

Hyvinvointialueen aloitettua toimintansa 1.1.2023 ja samalla Pelkosenniemen kunnan keittiötoimintojen siirryttyä Pohjois-Lapin Ruoka Oy:lle päätettiin Pelkosenniemen kunnan sivistyspalveluiden ruokapalvelut hankkia Neidon Sydän Oy:ltä 1.1.-31.12.2023 ajalle (kh 8.9.2022 § 306). Hankintaa liittyvän päätöksenteon tueksi laadittiin vaikutusten ennakoarviointi (EVA), joka osoitti, että kunnan ateriapalveluiden järjestäminen on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä hankinta, jolla on laajakantoisia, välittömiä ja/tai pitkän aikavälin suoria vaikutuksia tai merkittäviä epäsuoria vaikutuksia yritystoimintaan (esim. palvelurakenteeseen, alueen vetovoimaisuuteen, yksittäisiin yrityksiin ja/tai yritysilmapiiriin). Vaikutuksia tunnistettiin seuraavasti:

Kuntalaisvaikutusten arviointia on tarkasteltu osana yritysvaikutuksia (työpaikat): edistää pk-yritysten mahdollisuutta työllistää. Muutoin vaihtoehdoilla ei ole vaikutuksia kuntalaisiin.

Henkilöstövaikutuksia arvioitaessa todetaan, että kilpailutus mahdollistaa kunnalle sivistyspalveluiden aterioiden hankkimisen ja samalla paikallisen työvoiman työllistymisen.

Talousvaikutuksia on arvioitu sivistyspalveluiden ateriakustannusten osalta. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon positiiviset yritys- ja laatuvaikutukset. Sivistyspalveluiden ateriapalveluiden hinta-arvio kilpailutuksessa saadaan hinnoittelulomakkeella määritellyillä ateriämäärillä (aamiainen, lounas, välipala ja päivällinen).

Huomion arvoista on, että valittava toimintatapa ja työnjako vaikuttavat ateriapalveluiden kokonaiskustannuksiin. Esim. välipaloja ei välttämättä toimiteta taulukossa esitettyinä tuotteistettuina palveluina, vaan välitystuotteina, kuten nykyisin. Tästä sovitaan tarkemmin sovitettaessa yhteen palvelutuottajan sekä koulun ja päiväkodin henkilökunnan näkemykset. Tavoitteena on löytää asiakasystävällinen ja tarkoituksenmukainen toimintatapa.

Vaikutuksia ateriapalveluiden laatuun voidaan tarkastella palvelukuvauksen näkökulmasta: palvelun uudelleen muotoilu on mahdollistanut asiakaslähtöisyyden lisääntymisen, lähiruoan osuuden kasvamisen ja keittiötoimintojen siirtymisen aiempaa enemmän palvelutuottajalle (aterioiden esillepano ja keittiön siivous).

Yritysvaikutuksia arvioitaessa on huomio kiinnitetty etenkin pk-yritysten mahdollisuuksiin työllistää ja siten lisätä yksityisiä työpaikkoja kunnan alueella. Kilpailutuksella uskotaan olevan myönteinen vaikutus kunnan yritysilmapiiriin.

Vaikutus riskienhallinnan kannalta: siirtyminen uudelle palvelutuottajalle merkitsee muutosta, joka vaatii aluksi uuden toimintatavan määrittelyä ja oppimista, johon sisältyy aina muutosriski. Mikäli tilaaja ei ole tyytyväinen uuteen palvelujärjestelyyn, on palvelukuvauksessa määritelty toimintatapa, jolla tilannetta seurataan ja tarvittaessa korjataan.

Vaikutus kuntastrategian näkökulmasta: Pelkosenniemen kuntastrategia 2022 – 2030 pyrkii mm. edistämään yksityisten työpaikkojen syntyä ja ympäristövaikutusten huomioon ottamista.

Kunnan hankintastrategia pohjautuu hankintalakiin, jonka mukaan hankinnat on toteutettava tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina. Hankinnat on pyrittävä järjestämään siten, että pienet ja keskisuuret yritykset ja muut yhteisöt pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin.

Huomion arvoista on lisäksi *kilpailulainsäädännön näkökulmasta*, että kunnilla on pääsääntöisesti yhtiöttämisvelvollisuus, mikäli se toimii kilpailuilla markkinoilla.

Edellä esitetty arviointi on ajankohtainen myös päätettäessä sivistyspalveluiden ateriapalveluiden uudesta ajanjaksosta 1.1.2024- 31.12.2026. Seuraavassa on laadittu lisäksi tarkempi yritysvaikutusten arviointi Suomen yrittäjien laatimien arviointikriteereiden valossa.

Yritysvaikutusten arviointi / Kh 17.8.2023

Hankinnan kohde: Sivistyspalveluiden ateriapalvelut 1.1.2024 – 31.12.2026

	Myönteinen vaikutus		Neutraali (EOS)	Kielteinen vaikutus	
1.	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla	x			Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla
2.	Edistää elinkeinorakenteen monipuolistumista		x		Kaventaa elinkeinorakenteen monipuolistumista
3.	Lisää yritysten liiketoimintamahdollisuuksia	x			Vähentää yritysten liiketoimintamahdollisuuksia
4.	Helpottaa yritysten työvoiman saantia		x		Vaikeuttaa yritysten työvoiman saantia
5.	Vaikuttaa positiivisesti työpaikkojen muodostumiseen	x			Vaikuttaa negatiivisesti työpaikkojen muodostumiseen
6.	Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin	x			Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin
7.	Helpottaa yritysten logistiikkaa		x		Vaikeuttaa yritysten logistiikkaa
8.	Lisää kunnan vetovoimatekijöitä	x			Vähentää kunnan vetovoimatekijöitä
9.	Lisää yritysten välistä kilpailua	x			Vähentää yritysten välistä kilpailua
10.	Kohtelee yrityksiä tasapuolisesti	x			Kohtelee yrityksiä eriarvoisesti
11.	Luo edellytyksiä yritysten verkostoitumiselle		x		Luo edellytyksiä yritysten verkostoitumiselle
12.	Edistää kuntastrategian linjausten toteutumista	x			Heikentää kuntastrategian linjausten toteutumista
13.	Vaikuttaa positiivisesti aluetalouteen	x			Vaikuttaa negatiivisesti aluetalouteen

Arviointikriteerit: Suomen Yrittäjät